

Prevenirea, diagnosticul și tratamentul în bolile albinelor

Din cauza vremii capricioase și a exacerbării unor entități morbide infecțioase (nosema, loca), perioada 2009-2010, a fost dificilă pentru apicultură. Apicultorii s-au confruntat în stupine cu depopulări masive, cu pierderi de regine, cu roiri excesive și, în final, cu producții apicole diminuate.

Încă de pe acum ar trebui începute în stupină pregătirile pentru asigurarea repausului hibernal. Menținerea în producție, la primul cules primăvărat, a numărului de colonii de albine intrate la iernat este un deziderat al fiecărui apicultor. Considerăm că foarte importantă în această acțiune este calitatea coloniilor de albine pregătite pentru iernare. Acest lucru îl constatăm prin examinarea stării de sănătate și prin asigurarea puterii și a echilibrului biologic al coloniei.

Pentru a preveni pierderea coloniilor de albine pe timpul iernii, diagnosticul și tratamentul bolilor care apar în stupină trebuie făcut încă de pe acum. Se începe prin observațiile zilice făcute în stupină, la urdiniș, prin examinarea detritusului colectat cu ajutorul fundului de control, prin examinarea rezervelor și a ramelor cu puiet, iar observațiile trebuie completate în mod obligatoriu cu examene de laborator, mai ales atunci când avem suspiciuni privind nosemoza, loca sau acarapioza.

Examinând clinic albinele la urdiniș, în funcție de numărul de albine aflate în activitate și după intensitatea zborului, ne putem da seama de puterea coloniei și de calitatea surselor de nectar. În același timp, avem posibilitatea să apreciem și numărul de albine bolnave (paralizii) sau cu malformații (atrofii sau aripi deformate). Detritusul colectat cu ajutorul fundului de control (anti-varroa) ne indică gradul de infestație cu varroa și o eventuală prezență în stup a larvelor de găselniță. În funcție de suprafața acoperită cu puiet și de uniformi-

tatea acestuia ne dăm seama de puterea de pontă a reginei, iar dacă puietul lipsește sau este neuniform și diseminat, există suspiciunea prezenței unei entități infecțioase. În cazul albinelor adulte: nosemoza, acarioza traheală și altele, iar în cazul puietului: loca americană și loca europeană sunt boli care nu pot fi diagnosticate cu precizie decât prin examene de laborator. Supravegherea stupinelor, prin examene de laborator de două ori pe an (primăvara și toamna) este absolut necesară pentru stupinele care efectuează pastoral. Legislația din România prevede ca acțiuni obligatorii supravegherea anuală a varrozei și nosemozei. Supravegherea celorlalte boli ale albinelor în afară de examenul pentru varrooză este inițiată de autoritatea veterinară numai la sesizarea apicultorului. Din păcate acum nu toate analizele sunt gratuite, o parte dintre acestea se efectuează contra cost cel puțin până la data de 1 ianuarie 2011.

În funcție de rezultatele examenelor clinice și de laborator, apicultorul trebuie să aplice cele mai adecvate măsuri de combatere, la nevoie împreună cu autoritatea sanitară veterinară competentă. Nu trebuie să păstrăm în stupină coloniile bolnave sau intens parazitizate, deoarece ele pot constitui o sursă de infecție atât pentru coloniile din propria stupină, cât și pentru coloniile învecinate, de regulă cele mai puternice, care se pot contamina datorită furtașagului. Nu trebuie să păstrăm în stupină coloniile contaminate cu puiet pietrificat (*Aspergillus sp.*), deoarece boala este foarte periculoasă ca zoonoză și poate îmbolnăvi grav apicultorul și familia acestuia. Foarte periculoși în ultimul timp s-au dovedit a fi și sporii de loca americană (*Penibacillus larvae*), care pot îmbolnăvi oamenii, mai ales pe cei cu deficiențe imunologice.

În evaluarea coloniei de albine, trebuie să ținem cont de fap-

tu că activitatea de producție și chiar supraviețuirea pe timpul iernii nu se pot desfășura dacă populația coloniei nu este mai mare de 15-20.000 de indivizi, iar numărul albinelor intrate la iernat este asigurat numai de o regină (matcă) tânără și viguroasă. Când unificăm două colonii care nu au reușit să ajungă la o dezvoltare corespunzătoare, trebuie să ne asigurăm că ele sunt sănătoase, în caz contrar, nu facem decât să menținem în stupină o sursă de infecție.

Calitatea albinelor introduse la iernat (prezența și dezvoltarea corpului gras) este condiționată de aportul energetic și proteic din perioada parcursă. În acțiunea de stimulare, de tratament medicamentos sau pentru asigurarea hranei energetice și proteice, pe timpul repausului de iarnă nu se recomandă folosirea polenului recoltat de albine sau a mierii, din cauza pericolului contaminării cu spori de nosema sau de loca.

Pentru a evita contaminarea produselor apicole, trebuie să folosim în stupină numai produse înregistrate la **Institutul pentru Controlul Produselor Biologice și Medicamentelor de uz Veterinar**. De asemenea, nu trebuie să aplicăm tratamente cu medicamente care lasă reziduuri, mai ales în timpul culesurilor principale.

Ca o concluzie la cele de mai sus, este preferabil să introducem la iernat numai colonii sănătoase și puternice. Supravegherea stării de sănătate a stupinelor trebuie să fie permanentă și activă, iar pericolul bolilor cu etiologie polifactorială nu trebuie subestimat, aceasta constituind o condiție „sine qua non” atât pentru o producție apicolă de calitate, cât și pentru asigurarea polenizării florei entomofile din arealul în care ne aflăm cu stupina.

Dr. Gheorghe Dobre